

15. जयः पराजयो वा

स्वाध्याय

1.

1) अर्जुनः किं द्रष्टुकाम् भुलोकम् आगच्छत् ?

युद्धम्

विजयोत्सवम्

पृथिविम्

जनस्थितिम्

2) तृषातुरः अर्जुनः कुत्र गतवानम् ?

नगरं

नदीम्

सागरम्

सरोवरम्

3) प्रकृतिनिर्मिताः सरोवराः कीदृशाः भवन्ति?

उपेयजलाः

अगाधजलाः

उष्णजलाः

पेयजलाः

4) युवकः कीदृशः आसीत् ?

भग्नहस्तः

भग्नदन्तः

भग्नदण्डः

भग्नपादः

5) महाभारतकालिकाः जनाः कीदृशाः आसन् ?

स्थूलकायाः

हतबलाः

कृशकायाः

स्थूलोदराः

6) भटस्य पुत्रः कीदृशे कूपे पतितः ?

निर्जले

गभीरे

क्षीणजले

विशाले

7) कीदृशः अर्जुनः पुनः स्वर्गं पस्थितः ?

गृहीतचिन्तः

गृहीतजलः

क्रोधाविष्टः

पराजितः

2.

1) अर्जुनः कस्य समीपं गच्छति ?

🚩 अर्जुनः जयधोषकारकस्य जनसमुहस्य समीपं गच्छति ।

2) सरोवरस्य जलं कीदृशम् आसीत् ?

🚩 सरोवरस्य जलं सगरम् आसीत् ।

3) अपरिचितः स्वरेण कीदृशः आसीत् ?

🚩 अपरिचितः स्वरेण युवकः आसीत् ।

4) सर्व वस्तुजातं केन प्रदुषितम् विषमयं च सज्जातम् ?

✚ शस्त्रास्त्रनिर्गतैः प्रदुषितैः सर्व वस्तुजातं प्रदुषितम् विषमयं च सज्जातम् ।

5) कः विगतदृष्टिः जातः ?

✚ अपरिचितस्य जनस्य पुत्रः विगतदृष्टि जातः ।

3. ह्यस्तनभृतकाले धातुरूपाणि परिवर्तयत ।

1) स्मरति -

✚ स्मरति - अस्मरत्

2) पश्यामि -

✚ पश्यामि - अपश्यम्

3) वदति -

✚ वदति - अवदत्

4. समासप्रकारं लिखत ।

1) लब्धविजयाः -

✚ लब्धविजयाः - बहुव्रीहि समासः

2) तृषातुरः -

✚ तृषातुरः - तृतीया तपुरुष् समासः

3) धवलकेशः-

✚ धवलकेशः - बहुव्रीहि समासः

4) प्रकृतिनिर्मिताः-

✚ प्रकृतिनिर्मिताः तृतीया तत्पुरुष् समासः

5) सशोकः -

✚ सशोकः सह बहुव्रीहि समासः

6.

1) અર્જુન સરોવરનું પાણી પીવા ગયો ત્ને અજાણ્યા પુરુષે શું કહ્યું ?

✚ અર્જુન સરોવરનું પાણી પીવા ગયો ત્યારે તેને અજાણ્યા પુરુષે કહ્યું, “મહાશય, આ પાણી ઝેરી છે. અત્યારે તે પીવાલાયક નથી.’

2) અજાણ્યા પુરુષને જોઈને અર્જુનને કેમ આશ્ચર્ય થયું ?

✚ અજાણ્યો પુરુષ અવાજથી યુવક અને શરીરે ઘરડો, તુટેલા દાંતવાળો, ધોળા વાળવાળો અને દંડ ધારણ કરેલો હતો. અગાઉ ન જોયેલા તે પુરુષને જોઈને અર્જુનને આશ્ચર્ય થયું. મહાભારતના સમયના સ્થૂળ કાયાવાળા બળશાળી પુરુષોને યાદ કરીને અર્જુનને દુઃખ થયું.

3) યુદ્ધમાં વપરાયેલાં અસ્ત્ર-શસ્ત્રોથી શું શું પ્રદુષિત થઈ ગયું હતું ?

✚ યુદ્ધમાં વપરાયેલાં અસ્ત્ર-શસ્ત્રોથી બધી જ ચીજવસ્તુઓ પ્રદુષિત અને ઝેરી થઈ ગઈ હતી.

4) અજાણ્યા પુરુષના પુત્રની શી દશા થઈ હતી ?

✚ અજાણ્યા પુરુષનો પુત્ર સરોવરનું ઝેરી જળ પીને અંધ થઈ ગયો હતો અને પછી તે ઊંડા કુવામાં પડ્યો અને મૃત્યુ પામ્યો હતો.